

U n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **V. B.**, bývajúceho v M., proti žalovaným **1/ E. L.**, bývajúcemu v P., toho času B., **2/ V. L.**, bývajúcej v T., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. R. S., advokátom, Advokátska kancelária so sídlom v M., **o zaplatenie 1 659,70 Eur (50 000,-- Sk)**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 29 C 235/2005, o dovolaní žalovanej **2/** proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. januára 2008 sp.zn. 2 Co 27/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovanej **2/ o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom z 30. júna 2006 č.k. 29 C 235/2005-42 uložil žalovaným **1/ a 2/** zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 50 000,-- Sk s 12 % úrokom z omeškania od 5.3.2003 do zaplatenia a trovy konania v sume 2 500,-- Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z výsledkov vykonaného dokazovania (vykonan aj výsluch žalovanej **2/**) mal preukázané, že žalobca v postavení veriteľa požičal nielen žalovanému **1/** ako dlžníkovi, ale aj žalovanej **2/** sumu 50 000,-- Sk, ktorú sa obaja dlžníci zaviazali vrátiť do 4.3.2003. Keďže tak neurobili považoval žalobu za opodstatnene podanú a v celom rozsahu jej vyhovel. Obranu žalovanej **2/**, podľa ktorej v právnom vzťahu nevystupovala ako dlžníčka, ale len ako svedkyňa, považoval za ničím nepreukázanú, a teda za nedôvodnú. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 16. januára 2008 sp.zn. 2 Co 27/2007 na odvolanie žalovanej 2/ rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Považoval preto jeho rozsudok za vecne správny.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala včas dovolanie žalovaná 2/. Navrhla rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedla, že je ruskej národnosti, v Rusku sa narodila, vyrastala tam a aj dlhodobo žila. Z jej ústneho prejavu musí byť každému zrejmé, že nie je slovenskej národnosti a že slovenský jazyk neovláda tak, aby sa mohla riadne obhajovať. V slovenskom jazyku sa nevie vyjadrovať ani písomne (podania urobené na súd jej písali známy). V rámci dodržania zásady rovnosti účastníkov mala byť súdom o práve konať vo svojom materinskom jazyku poučená a súd jej mal v tomto konaní zabezpečiť tlmočníka. Keďže sa tak nestalo, bola jej týmto postupom odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že ho považuje za účelové, lebo žalovaná 2/ sa dlhodobo zdržiava na Slovensku a dobre pozná slovenský jazyk. Poukázal na to, že žalovaná 2/ nežiadala ani v odvolaní proti rozsudku okresného súdu a ani na pojednávaní pred krajským súdom tlmočníka. Navrhol preto jej dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania, skúmal predovšetkým jeho prípustnosť. Dospel pritom k záveru, že dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci žalovaná 2/ dovoláním napadla rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa (§ 219 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania smerujúce proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 ods. 3 O.s.p.

Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V prejednávanej veci odvolací súd nevyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 O.s.p. preto neprichádza do úvahy.

V ustanovení § 237 O.s.p. sú vymenované vady, ktoré sú dôvodom prípustnosti dovolania smerujúceho proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. V zmysle tohto zákonného ustanovenia je dovolanie prípustné, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, ak účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát (písm.a/ až g/). Treba zdôrazniť, že prípustnosť dovolania nie je založená už tým, že dovolateľ určitú vadu konania tvrdí, ale až zistením, že konanie je takou vadou skutočne postihnuté. Dovolací súd preto skúmal, či rozsudok odvolacieho súdu netrpí vadami uvedenými v citovanom ustanovení, pre ktoré by bolo možné podať proti nemu dovolanie, pričom osobitnú pozornosť zamerlal na vadu dovolateľkou v dovolaní priamo namietanú.

Podľa § 18 O.s.p. účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie. Majú právo konať pred súdom vo svojej materčine alebo v jazyku, ktorému rozumejú. Súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv.

V citovanom zákonnom ustanovení je vyjadrená zásada rovnakého postavenia účastníkov v konaní ako prejav ústavného princípu rovnosti účastníkov upraveného v Čl. 47 ods. 3 Ústavy SR. V rámci tejto zásady je predmetom úpravy právo účastníka vystupovať v konaní vo svojom materinskom jazyku (Čl. 47 ods. 4 Ústavy SR). Toto právo v sebe zahŕňa nielen právo v materinskom jazyku na súde vystupovať, ale aj právo robiť písomné podania v tomto jazyku, právo na preklad písomností ostatných účastníkov konania a pod.

Podľa § 5 ods. 1 O.s.p. súdy poskytujú pri plnení svojich úloh účastníkom v občianskom súdnom konaní poučenia o ich procesných právach a povinnostiach.

V rámci zaručeného práva účastníka na spravodlivý proces, sú súdy povinné poskytnúť účastníkom konania poučenie o tom, aké práva im priznávajú, resp. aké povinnosti im ukladajú procesné predpisy. Medzi práva, ktoré účastníkom konania Občiansky súdny poriadok priznáva, nepochybne patrí aj právo účastníka konať pred súdom vo svojej materčine alebo v jazyku, ktorému rozumejú. Citované zákonné ustanovenie však nemožno vykladať tak, že súdy sú povinné hneď na začiatku konania poučiť účastníka o všetkých do úvahy prichádzajúcich procesných právach a povinnostiach. Súdom poučovacia povinnosť o procesných právach účastníka vzniká spravidla vtedy, ak určitá procesná situácia, v ktorej by účastník mohol konkrétne právo realizovať, nastala, prípadne, ak účastník prejavil vôľu smerujúcu k uskutočneniu určitého procesného práva. Rozhodujúce teda je, aby súd poskytol účastníkom v občianskom súdnom konaní poučenie o ich procesných právach a povinnostiach v čase, kedy je to pre nich podľa stavu konania potrebné.

Uvedené sa plne uplatní aj v prípade poučenia účastníka konania o práve konať pred súdom v jeho materinskom jazyku. Predpokladom poučovacej povinnosti teda je, že súd v priebehu konania zistí, že účastník neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie (slovenský jazyk). Túto skutočnosť spravidla oznamuje účastník prehlásením, že jazyk, v ktorom sa koná, neovláda. Súd ju však môže zistiť aj iným spôsobom (napr. vlastným vnímaním). Až vtedy, ak súd takúto skutočnosť zistí, má povinnosť pristúpiť k poučovacej povinnosti v zmysle § 5 ods. 1 O.s.p. Ak tak neurobí, ide postup, ktorý je v rozpore s citovaným zákonným ustanovením a teda nesprávny. Zistenie, že účastník je cudzí štátny príslušník alebo že nie je slovenskej národnosti, samo osebe nezakladá povinnosť poučiť účastníka o jeho práve vyplývajúcom z ustanovenia § 18 veta druhá O.s.p.

V posudzovanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalovaná 2/ vypovedala na pojednávaní pred okresným súdom konanom dňa 19.4.2006 v slovenskom jazyku. Zo zápisnice o pojednávaní a ani z ostatného obsahu spisu nevyplýva, že by slovenský jazyk neovládala (žalovaná 2/ neuviedla túto skutočnosť ani pred súdom a ani v svojich písomných podaniach). Práve naopak, v spise sa nachádza viacero písomných podaní urobených žalovanou 2/ v slovenskom jazyku (odvolanie z 1.8.2006, trestné oznámenie z 13.6.2006, potvrdenie o osobných a majetkových pomeroch z 23.11.2006), ktoré vôbec nesvedčia o tom,

že by žalovaná 2/ slovenský jazyk neovládala. Za tohto stavu veci nebola založená povinnosť súdu poskytnúť jej poučenie v zmysle § 5 ods. 1 O.s.p. o práve konať v materinskom jazyku. Žalovaná 2/ preto neopodstatnene namietala, že súdy postupovali nesprávne, keď jej neposkytli poučenie o práve konať pred súdom vo svojej materčine, čím v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 písm.f/ O.s.p.

Keďže dovolací súd nezistil existenciu skutočností, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. (ďalšie skutočnosti žalovanou 2/ ani namietané neboli) a dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 ods. 3 O.s.p., dospel k záveru, že v prejednávanej veci ide o dovolanie, smerujúce proti rozsudku odvolacieho súdu, ktoré týmto opravným prostriedkom nemožno napadnúť. Dovolanie žalovanej 2/ preto podľa § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. ako neprípustné odmietol.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm.c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože žalobcovi v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. júna 2009

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová